

Bolagsinnehavet i arbete

En tillväxtskapande ägarpolitik

1. Det statliga ägandets roll i nationalekonomin

Värdet av statens bolagsinnehav i Finland är exceptionellt högt. Enligt OECD ligger Finland i topp i en europeisk jämförelse. Bolagen spänner över ett brett spektrum och deras vägar till statligt ägande har varit många. I många fall har ägandet en lång historia och ägandets motiveringar svarar inte längre helt mot dagens situation. Det har inte funnits någon av ägaren fastställd utvecklingsväg eller vision för utvecklingen av bolagen. I praktiken har utökandet av det statliga ägandet skett under tvingande omständigheter. Aktivt utvecklingsarbete utifrån egna förutsättningar har inte gjorts i en tillräcklig utsträckning.

Statens ägande bör utvärderas med hänsyn till den totala nationalekonomiska nyttan, utvecklingen av de ägda bolagens verksamhet och värde samt effektiv resursallokering. I denna bedömning bör man förutom att kritiskt granska den rådande situationen särskilt ta hänsyn till de förändringstrender som skakar om hela världen och därmed också Finland och de nya funktionsmekanismer de skapar, såväl ur samhällets och medborgarnas som olika företags och organisationers perspektiv.

I en tid av stora omvälvningar krävs betydande satsningar för att möjliggöra förnyelse. Statligt ägande är ett av verktygen för att både öka investeringarna och se till att exempelvis plattformsekonomin utvecklas snabbare och gör det möjligt för ny företagsverksamhet att utvecklas snabbare än idag.

Statligt ägande kan vara till särskild nytta i ett tidigt skede av en marknads uppkomst eller då en bransch genomgår en brytningstid och nya metoder behöver prövas på

marknaden. Som ägare kan staten även vara med och påverka uppkomsten av bolagskonstruktioner som har förutsättningar att lyckas och utvecklas i den nya verksamhetsmiljö som omvälvningarna resulterar i och som kännetecknas av nätverkande och global konkurrens.

Grunden för statligt ägande kan vara:

Naturligt monopol eller specialuppgift

I ett naturligt monopol uppnås den mest effektiva lösningen ur nationalekonomiskt perspektiv med en aktör. På grund av regleringsrelaterade problem är den bästa monopollösningen ofta ett offentligt monopol. I företag som utför en specialuppgift har staten samhällliga mål som hänger samman med en central uppgift för ett fungerande samhälle men som ändå organiseras effektivast i bolagsform.

Placerarintresse

Statens egendom måste skötas ansvarsfullt. Placerarintresse är inget permanent skäl för ägande, utan kapital från bolag där staten har ett rent placerarintresse bör allokeras vid en optimal tidpunkt för att effektivare påskynda den nationalekonomiska tillväxten. Bolag där staten har ett rent placerarintresse saknar av regeringen fastställd ägandegräns och bolagens ägandestruktur kan ändras genom statsrådsbeslut.

Strategiskt intresse

Statligt ägande är också befogat i situationer där staten har ett strategiskt intresse med anknytning till bolagets verksamhet. Det strategiska intresset kan exempelvis handla om försvar, försörjningsberedskap, upprätthållande av infrastruktur eller om uppfyllande av skyldigheter i fråga om basservice. Det strategiska intresset avgörs av de regleringsansvariga ministerierna.

Nyskapande

En aktiv statlig ägarpolitik kan utgöra ett stöd för tillväxt och sysselsättning samt främja den totala samhällsnyttan. Ett aktivt ägande stöder en kontrollerad omvandling av näringsstrukturen samt utveckling av samhällets funktioner och service inom exempelvis plattformsekonomin.

Värnande om finländskt ägande

Regeringen strävar genom sitt ägande efter att stärka det finländska ägandet. Statligt ägande är ett medel för att trygga det finländska ägandet. Genom ägande eftersträvas en långsiktig värdeökning, till skillnad från placeringsverksamhet som kännetecknas av årlig vinstoptimering.

2. Statens mål som ägare

I regeringsprogrammets vision för år 2025 sägs bland annat följande:

Finland är ett öppet och internationellt land, rikt på språk och kultur. Finlands konkurrenskraft bygger på en hög kunskapsnivå, hållbar utveckling samt fördomsfri förnyelse med hjälp av innovationer och digitalisering. I Finland uppmuntras till förnyelse, kreativitet och nyfikenhet. Det är även tillåtet att misslyckas, man lär sig av sina misstag.

Det allmänna fattar tillsammans med finländarna även svåra beslut för att trygga den framtida välfärden. En öppen och positiv attityd till varandra och omvärlden gör Finland till ett enastående, bra land.”

För att uppnå regeringsprogrammets vision är vi förpliktigade att göra

det statliga ägandet till ett verktyg för aktiv samhällsförnyelse.

Visionens förverkligande kräver att vi med hjälp av statlig ägarstyrning effektiviserar kapitalanvändningen både till att aktivera det befintliga innehavet och generera ny ekonomisk aktivitet i Finland. Sådana möjligheter har staten som ägare särskilt i utvecklingen av plattformsekonomin. Satsningar på plattformsekonomin ger nya förutsättningar för privat företagsverksamhet att uppstå och ta ledningen på nya områden. Detta främjar i sin tur uppnåelsen av sysselsättningsmålet på lång sikt.

I skötseln av sitt bolagsinnehav eftersträvar staten ett så gott ekonomiskt och samhällsligt helhetsresultat som möjligt. Det ekonomiska resultatet utgörs av den långsiktiga utvecklingen av bolagens värde samt vinstdelningen och den effektivast möjliga produktionen av specialuppgifter. Det samhällsliga resultatet utgörs av erforderligt hänsynstagande till samhällsliga faktorer i ägarpolitiken och ägarstyrningen.

3. Nödvändiga förändringar i statens ägarstrategi

Visionen uppfylls inte av sig själv. Den nuvarande verksamheten måste förändras. I centrum för strategiändringen står behovet att använda det i europeisk jämförelse betydande företagsinnehavet effektivare. Detta kräver förändringar av handlingsätt och strukturer. De mest centrala förändringarna i strategin för ägarstyrning är:

Kapital frigörs för att skapa nytt

Ett utvecklingsbolag grundas som verktyg för förnyelsen

En parlamentariskt utsedd förhandlingsdelegation stöttar ägarstyrningen

En ny ägandegräns för att trygga det strategiska intresset

Förändringar föreslås för de bolagsspecifika ägandegränserna

Samhällsansvar blir en grundvärdering för de statliga företagen

Börsbolagens ledningar och personal uppmuntras till ägande

Bolagsledningarnas avgångsvederlag sänks

Kapital frigörs för att skapa nytt

Som ägare ska staten erbjuda bolagen i sin ägo naturliga utvecklingsvägar till att generera tillväxt. Ofta krävs också förändringar av ägarstrukturen. I de fall ägandet i sin nuvarande omfattning inte längre är totalekonomiskt nödvändigt för staten måste kapital även kunna frigöras för att skapa nytt. Förnyelse kräver mod och alltid även att man avstår från något.

Bolagsinnehavets balansräkning är så betydande att den måste kunna generera mer tillväxt och sysselsättning. Utgångspunkten för att föda något nytt är statens roll som skapare av möjligheter. Beslutet att ge sig in i något nytt kräver alltid noggrant övervägande och bör föregås av en tillräcklig hög beslutströskel.

Att använda sig av statligt ägande för att skapa nytt är bara en fungerande lösning i vissa situationer. I en del fall kan staten med hjälp av offentligt ägande eller genom att skapa ny företagsverksamhet ge marknaden en hälsoinjektion, korrigera marknadsbrister eller skapa tillväxtförutsättningar för privat företagande.

Utgångspunkten för att frigöra kapital är inte en balansering av budgetekonomin genom kapitalminskning utan att cirkulera kapitalet effektivare för att generera snabba tillväxt.

Ett utvecklingsbolag grundas som verktyg för förnyelsen

Utvecklingsbolagets uppgift är att erbjuda de statsägda bolagen en naturlig utvecklingsväg för bolagens förnyelse och utveckling av ägarstrukturen. Utvecklingsbolaget är en aktör utanför budgetekonomin, exempelvis Solidium Oy. Detta gör det möjligt

att använda det frigjorda kapitalet till att skapa ny företagsverksamhet, stärka kapitalstrukturen i företagen i utvecklingsbolagets portfölj och utföra företagsarrangemang effektivt. Utvecklingsbolag X verksamhet har ingen överlappning med verksamheten hos exempelvis Finlands Industriinvestering Ab eller Tekes Venture Capital Ab. Deras uppgifter som näringspolitiska aktörer förblir oförändrade.

I ett första skede övergår aktier till utvecklingsbolaget från följande bolag:

Neste Abp (aktieandelen som överstiger 33,4 procent)

Posti Group Abp (andelen som överstiger 50,1 procent)

Vapo Oy (aktieandelen som överstiger 33,4 procent)

Altia Abp

Ekokem Abp

Nordic Morning Abp

Raskone Ab

Arctia Ab (andelen som överstiger 50,1 procent)

Kemijoki Oy

Bolagsegendomen övergår till Utvecklingsbolaget genom apport.

Administrativt hålls denna verksamhet närmare politiskt beslutsfattande än Solidium Oy. Utvecklingsbolagens administrativa modell och mekanism för beslutsfattande beskrivs i kapitel 5 och 6.

En parlamentarisk förhandlingsdelegation till stöd för ägarstyrningen

Statens ägarpolitik utgör en långsiktig verksamhet och kräver ett parlamentariskt engagemang som sträcker sig över mandatperioderna. Förändringen av statens ägande som nu framförs är omfattande. För att trygga ett kontrollerat genomförande av förändringen och stärka riksdagens roll föreslås att en parlamentarisk förhandlingsdelegation bildas i anslutning till statsrådets kansli. Dess uppgift är att bistå med rådgivning i generella frågor gällande verksamhetspolitiken för statens bolagsägande, ägarstyrningens verksamhetsprinciper och gränserna för riksdagens befogenheter. Bolagsspecifika frågor faller inte under förhandlingsdelegationens ansvar.

En ny ägandegräns för att trygga det strategiska intresset

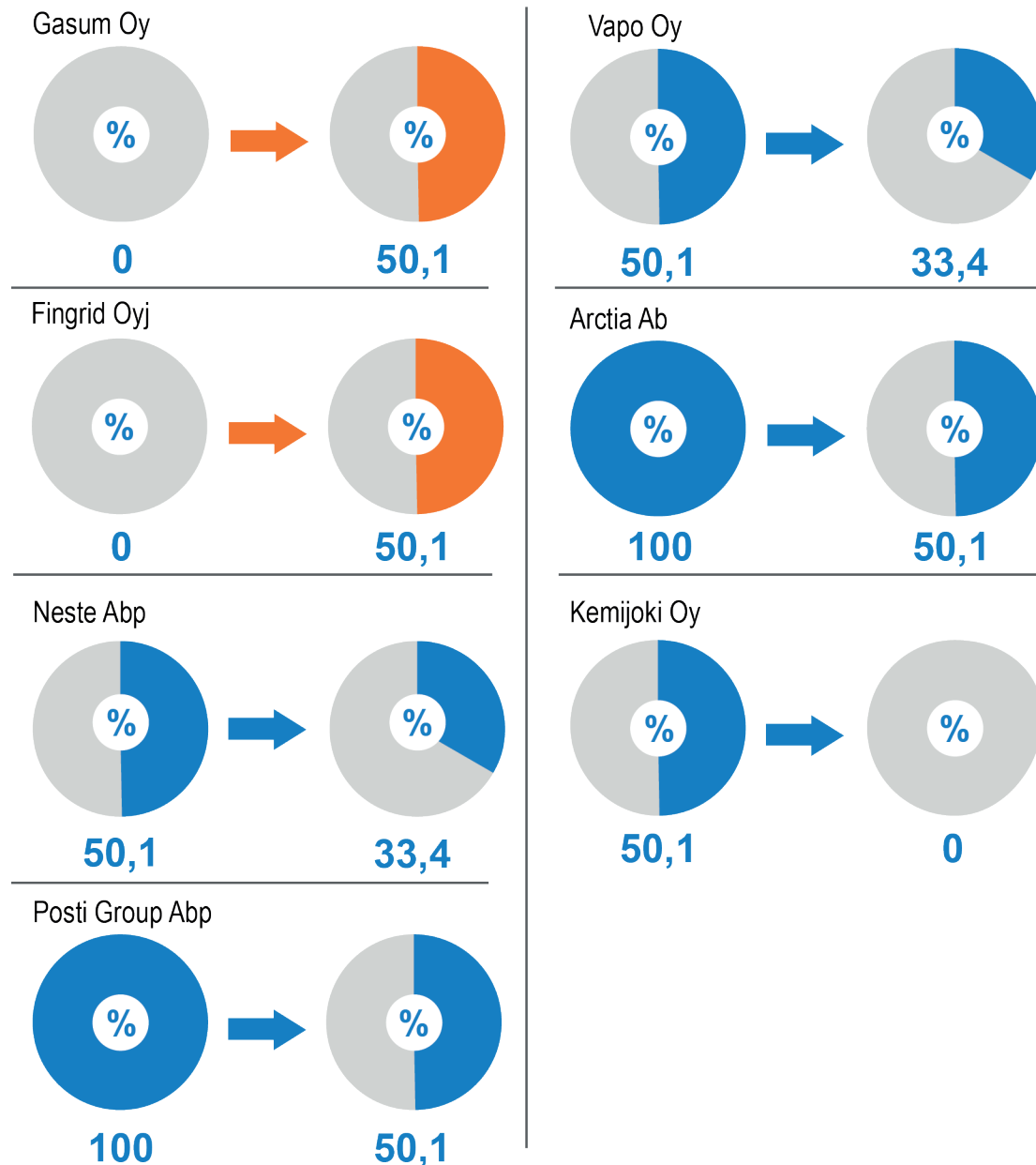
Staten har betydande bolagsegendom i bolag med ett fastställt strategiskt intresse. Det strategiska intresset har uppfyllts antingen genom helägande (100 %) eller majoritetsägande (50,1 %). Riksdagen beslutar om ägandegränser och förändringar av dem.

För att uppfylla det strategiska intresset föreslås nu införandet av en undre gräns på 33,4 % utöver det nuvarande hel- och majoritetsägandet. En aktieägare vars vid stämman givna röster eller representerade aktier överstiger 1/3 har i praktiken vetorätt mot förändringar av bolagsordningen, aktieemission i syfte att förändra ägarandelarna eller andra motsvarande förfaranden samt bolagsfusion, delning eller försättande av bolaget i likvidation.

Förändringar av de bolagsspecifika gränserna

De bolagsspecifika ägandegränserna bygger på hänsyn till bolagens strategiska position. I bilaga 1 redogörs för varje bolags ägarandel, bransch, ägandegränsen enligt riksdagens beslut samt definitionen av det strategiska intresset.

Regeringen kommer att i samband med behandlingen av 2016 års andra ändringsbudget att föreslå en förändring av ägandegränserna för följande bolag

Den av riksdagen godkända förändringen av ägandegränsen är inget avyttringsbeslut, utan statsrådet beslutar separat om eventuell avyttring av innehav för respektive bolag inom de gränser som godkänts av riksdagen. För Kemijoki Oy:s del förutsätter ett eventuellt försäljningsbeslut ett delägaravtal.

I samband med detta har även ministerierna med ansvar för respektive bolag granskats. Målet är att effektivisera ägarstyrningen och i så hög utsträckning som möjligt särskilja regleringen och ägarstyrningen från varandra.

Förutom för det sedan tidigare bestämda spelbolaget överförs ledningsansvaret för följande bolag till statsrådets kansli:

Finavia Abp (från KM)

Finnpilot Pilotage Ab (från KM)

Suomen Ilmailuopisto Oy (från UKM)

Ägarstyrningen för Finrail Oy överförs från statsrådets kansli till KM

Samhällsansvar blir en grundvärdering för de statliga företagen

Värderingarna utgör ett fundament på vilket allt beslutsfattande vilar. De statliga företagen måste förgå med gott exempel inom ledning genom värden och samhällsansvar som en del av de värderingar som fastställts för företagen. Uppbärandet av samhällsansvar utgår från principen att företaget är en del av samhället och klarar sig bättre ju bättre det omgivande samhället mår.

I en global ekonomi är det viktigt att de statsägda bolagen bygger upp sin konkurrensförmåga långsiktigt. Att axla sitt samhällsansvar ingår också i arbetet med att öka den långsiktiga konkurrensförmågan. Som en god företagsmedborgare bidrar företaget också till samhällets långsiktiga utveckling och förnyelse.

Bärandet av samhällsansvar ska återspeglas exempelvis i principen att skatter betalas i det land där resultatet skapas. Skatteminimering genom utnyttjande av exempelvis skatteparadis är inte acceptabelt.

Börsbolagens ledningar och personal uppmuntras till ägande

Som ägare av börsbolag vill staten stärka folkkapitalismen genom att uppmuntra personalen till aktieäggande i arbetsgivarbolaget. Som ägare uppmuntrar staten de börsnoterade bolagens ledningar att placera sina egna tillgångar i aktier i sitt eget bolag både i rekryteringssituationer och vid andra tillfällen. Det är ett sätt för ledningen att visa sitt engagemang, företagsamhet och tro på det egna bolagets tillväxt och utveckling.

Bolagsledningarnas avgångsvederlag sänks

Statens syn är att summan av lönen under uppsägningstiden och avgångsvederlaget i de nya avtalen inte får överstiga den fasta lönen för 12 månader på börsbolag och därmed jämförbara onoterade bolag. Vi övriga bolag får ersättningen inte överstiga den fasta lönen för 6 månader.

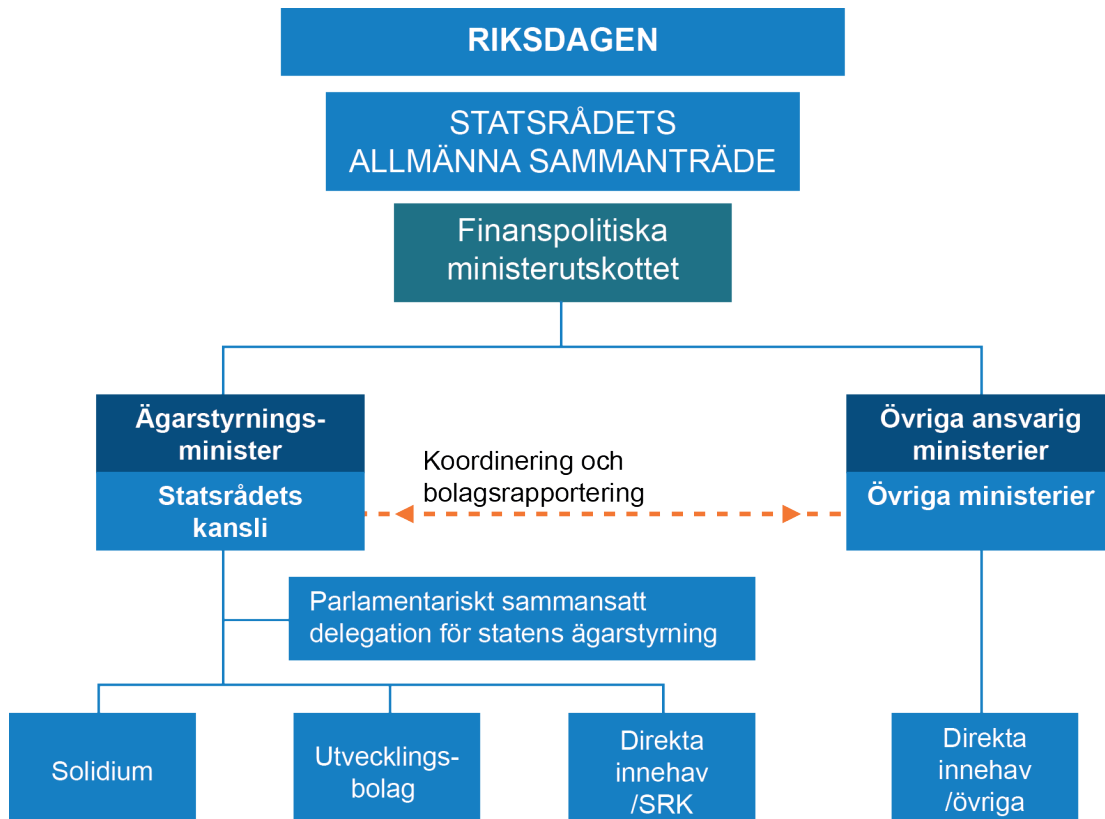
4. Ägarstyrningens utgångspunkter

Statens aktivitet som ägare bygger på lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (L 1368/2007, "ägarstyrningslagen"). Lagen gäller statens verksamhet som ägare i alla bolag och innehåller inga undantag från aktiebolagslagen eller annan bolagslagstiftning. Skillnaderna i ägarstyrningen mellan listade och olistade bolag beror på värdepappersmarknadslagstiftningen.

I sin ägarstyrning fördelar staten uppgifter och ansvar mellan bolagets organ och ägare i enlighet med aktiebolagslagen. Aktieägaren, bolagets styrelse och operativa ledning har var och en sina egna uppgifter, ansvar och rättigheter som bygger på aktiebolagslagen. Dessutom tillämpas god förvaltningssed och gällande corporate governance-rekommendationer i deras verksamhet.

5. Beslutsfattande och organisering

Riksdagen utövar den högsta ägarpolitiska beslutanderätten. I regeringsprogrammet bestämmer landets regering om riktlinjerna för de centrala principerna för ägarstyrningen och ägarpolitiken. I statsrådets principbeslut om statens ägarpolitik ges återigen riktlinjer för den dagliga ägarstyrningen. Riksdagen och statsrådet arbetar inom ramen för den behörighet som fastställts i lagen om ägarstyrning.

Ärenden som omfattas av riksdagens och statsrådets behörighet och andra betydande avgöranden förutsätter förordnande av finanspolitiska ministerutskottet. Dessutom utfärdar finanspolitiska ministerutskottet vid behov riktlinjer och ställningstaganden som kompletterar principbeslutet. Staten förutsätter att ställningstagandena iaktas i de bolag där staten har bestämmanderätt och önskar att de tillämpas även i intressebolagen. Bolagets styrelse ansvarar för tillämpandet av anvisningen och även gentemot staten (ägaren) för att anvisningen följs.

Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli ansvarar för beredningen av riktlinjerna för ägarstyrningen, för att förfaringsätten är konsekventa och för samordnandet av samarbetet mellan ministerierna. Det ägarpolitiska beslutsfattandet ankommer i alla lägen på ägarstyrningsministern och statsrådet, medan det operativa beslutsfattandet ankommer på bolagens egna organ.

Ägarstyrningen och lagstiftningen hålls åtskilda i ägarstyrningen av kommersiellt drivna bolag av strategiskt respektive finansiellt intresse. I fortsättningen utövas den ägarmakt över statens bolagsinnehav som är underordnad statsrådet på fyra sätt:

1 Solidium Oy ansvarar för styrningen av minoritetsandelar i börsbolag.

2 Sådana aktier i statsägda bolag av finansiellt eller strategiskt intresse, som riksdagen har bemyndigat att avyttra, kommer att styras via ett nytt utvecklingsbolag.

3 För ägarstyrningen av statens kommersiellt drivna bolag av strategiskt intresse och deras bolag med specialuppgifter, vilka även har affärsekonomiska mål, ansvarar statsrådets kansli, om inte annat fastställs.

4 Statliga bolag med specialuppgifter, som har hand om någon för samhället viktig uppgift utan affärsekonomiska mål, styrs direkt av det behöriga ministeriet.

Solidium bevarar, minskar eller ökar de befintliga aktieinnehaven samt förvärvar nya aktier i börsnoterade bolag som bedöms viktiga för samhället. I de bolag som staten har staten förutom det finansiella intresset även intresse av att försvara det finländska ägarskapet. Förvaltningsmodellen för Solidium Oy ändras inte.

I anslutning till statsrådets kansli tillsätts en parlamentariskt sammansatt delegation. Delegationen har till uppgift att ge råd i allmänna frågor bland annat om verksamhetspolitiken för statens bolagsinnehav, verksamhetsprinciperna för ägarstyrningen och gränserna för riksdagens befogenheter. Delegationens uppgifter kommer att specificeras separat, dock så att inga bolagsbestämda ärenden faller på delegationens ansvar.

Av staten helägda bolag kan ha ett förvaltningsråd och bolag där staten är majoritetsägare kan ha en delegation. I bolag där staten är minoritetsägare är utgångspunkten att bolaget inte ska ha någotdera organet. Från denna princip kan avvika bara om bolagets intresse förutsätter det. Arvoden till förvaltningsråd och delegationer grundar sig på mötesarvoden.

Solidium	Utvecklingsbolag	Statsrådets kansli
Elisa Abp	Altia Abp	Arctia Ab (50,1 %)
Kemira Oyj	Arctia Ab (49,9 %)	Boreal Växtförädling Ab
Metso Oyj	Ekokem Abp	Finavia Abp
Outokumpu Oyj	Kemijoki Oy	Finnair Abp
Outotec Oyj	Neste Abp (16,7 %)	Finnpilot Pilotage Ab
Sampo Abp	Nordic Morning Abp	Fortum Abp
SSAB	Posti Group Abp	Gasum Oy
Stora Enso Oyj	(49,9 %)	Leijona Catering Oy
Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj	Raskone Ab	Meritaito Ab
Telia Company Ab	Vapo Oy	Motiva Oy
Tieto Abp		Neste Abp (33,4 %)
Valmet Abp		Patria Abp
		Posti Group Abp (50,1 %)
		Suomen ilmailuopisto Oy
		Finlands Färjetrafik Ab
		Finska Centralen för Utsädespotatis Ab
		Suomen Viljava Oy
		Tapio Oy
		Nytt penningsspelsbolag
		VR

6. Modell för förvaltningen av utvecklingsbolaget

Statsrådet har hand om det strategiska beslutsfattandet om ägandet och utvecklingen av bolagstillgångarna i utvecklingsbolaget. Om arbetsfördelningen mellan ägaren och utvecklingsbolagets styrelse bestäms i utvecklingsbolagets bolagsordning och i handlingsdirektiv till bolaget. Ägarstyrningsministern och statsrådets allmänna sammanträde fastställer principerna för utvecklingsbolagets beslut och befogenheter för utvecklingsbolagets styrelse att öka eller minska innehaven, ändra rösträttsandelar eller grunda ny företagsverksamhet.

Utvecklingsbolaget har till uppgift att få det kapital som staten placerat i bolagen att omsättas snabbare än hittills. Utvecklingsbolaget kan göra placeringar i sådan företagsverksamhet som betraktas som viktig med hänsyn till förnyelsen av näringsstrukturen och den övriga övergripande utvecklingen av samhället. Finanspolitiska ministerutskottet behandlar sådana köp och försäljningar som är av betydande omfattning eller stor betydelse. Beslut om utvecklingsbolagets bolagsinnehav fattas av ägarstyrningsministern och statsrådets allmänna sammanträde.

De kassaflöden som uppkommer vid utvecklingsbolagets köp och försäljningar står utanför budgetekonomin. I statsbudgeten bestäms om behövlig återbetalning av försäljningsinkomsterna till staten i form av kapitalåterbetalning, utdelning eller annan tillämplig form och om den andel som ska bli kvar i utvecklingsbolaget för ny placeringsverksamhet. Ett nytt bolag som utvecklingsbolag eller en placering som görs i ett nytt bolag kan bli i utvecklingsbolagets ägo om syftet är att avstå från avyttra eller minska statens innehav efter utvecklingsfasen. Om utvecklingsbolaget grundar ett nytt bolag som har karaktären av ett bolag med specialuppgifter eller placerar i ett sådant bolag kan det överföras i form av utdelning eller kapitalåterbetalning direkt till statens ägarstyrning.

Ledamöterna i utvecklingsbolagets styrelse utses på grundval av sin sakkunskap och i överensstämmelse med de av statsrådet fastställda målen om jämställdhet. Ägarstyrningsministern ger riktlinjer för utnämningen av utvecklingsbolagets styrelse.

Statsrådets kansli bereder och lägger fram beslut och befogenheter som gäller utvecklingsbolagets bolagsinnehav för avgörande av ägarstyrningsministern och statsrådets allmänna sammanträde. På motsvarande sätt bereder statsrådets kansli ärenden som gäller ägarstyrningen av utvecklingsbolaget och de av utvecklingsbolaget ägda bolagen genom vilka staten i egenskap av aktieägare medverkar till bolagens förvaltning och verksamhetsprinciper (inklusive utnämning av styrelser) och lägger fram dessa ärenden för avgörande.

Modell för förvaltningen av utvecklingsbolaget

Riksdagen	<ul style="list-style-type: none"> • Lag om statens bolagsinnehav och ägarstyrning • Riksdagens befogenheter när det gäller bolagsinnehav • Budgetbeslut
Statsrådets allmänna sammanträde Vittgående och principiellt viktiga frågor	<ul style="list-style-type: none"> • Statsrådets principbeslut om statens ägarpolitik • Allmänna principer och handlingsdirektiv som gäller statens ägarpolitik och ägarstyrning • Tillsättande av en delegation för statens ägarstyrning • Befogenheter för utvecklingsbolaget att fatta beslut om köp och försäljning av aktier, ändringar i rösträttsandelarna • (inkl. emissioner och annan kapitalisering) samt grundande av ny företagsverksamhet.
Finanspolitiska ministerutskottet	<ul style="list-style-type: none"> • Gör en förberedande behandling av viktiga ärenden som ska avgöras av statsrådets allmänna sammanträde • Gör en förberedande behandling av ärenden som ska avgöras av den ansvariga ministern, såsom:<ul style="list-style-type: none"> • det bolagsbestämda handlingsdirektivet för utvecklingsbolaget • valet av utvecklingsbolagets styrelseledamöter.
Den ansvariga ministern	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om statens bolagsinnehav, om ärendet inte hör till statsrådets allmänna sammanträde • Utvecklingsbolagets ägarstyrning, bolagsstämmor och beredningen av dem • Utnämning av styrelser för utvecklingsbolaget och portföljbolagen • Överföring av beslutsfattandet i ärende som hör till utvecklingsbolagets styrelses befogenhet till statsrådet.
Utvecklingsbolagets styrelse	<ul style="list-style-type: none"> • Framställning till statsrådet om att öka eller minska utvecklingsbolagets innehav, ändra rösträttsandelar och grunda ny företagsverksamhet • Framställningar om utdelning och återbetalning av kapital och bemyndigande för upplåning till statsrådet • Bolagets beslut i nämnda frågor (verkställande) • Beslut om utvecklingsbolagets organisation tillsammans med verkställande direktören.

Den parlamentariska delegationen för statens ägarstyrning

Rådgivning till statsrådet

- Behandlar i form av rådgivning:
  - verksamhetspolitiken för statens bolagsinnehav
  - verksamhetsprinciperna för ägarstyrningen
  - gränserna för riksdagens befogenheter.

Avsikten är att göra nödvändiga ändringar i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning. Lagen skulle föreskriva om riksdagens och statsrådets befogenhet vid förvärv och överlåtelse av statlig bestämmanderätt, fastställa behörighetens fördelning mellan statsrådets allmänna sammanträde och det ministerium som ansvarar för ägarstyrningen och bestämma hur de bolag som förvaltar innehavet av aktierna ska styras.

7. Ägarstyrningens metoder och innehåll

Ägarstyrningen grundar sig på självständig ägarstrategisk påverkan och ekonomisk analys samt på beredning som grundar sig på dem. Utifrån dessa tar staten vid behov ställning till företagets strategiska och ekonomiska frågor. Staten är en aktiv ägare. Via utnämningar av styrelser kan man se till att statens mål i egenskap av ägare uppnås på bästa möjliga sätt. När tjänstemän som ansvarar för statens ägarstyrning utnämns till styrelseledamöter i statsägda bolag bör det säkerställas att tjänstemännen inte blir jäviga vid beredningen av beslut som gäller statens bolagsinnehav eller vid annat utövande eller annan styrning av ägarmakten.

Bolagets styrelse och operativa ledning ansvarar för att de med betydande ägare diskuterar frågor som gäller utvecklingen av ägarvärdet eller andra betydande frågor som rör ägarna. I egenskap av ägare diskuterar staten aktivt med bolagen inom ramen för lagstiftningen och med beaktande av de övriga ägarna.

Bolagets styrelse är ett viktigt beslutsorgan med hänsyn till ägarstyrningen. Att kandidaterna har erfarenhet och sakkunskap, att samarbetet mellan styrelserna och en mångsidig kompetens kan säkerställas och att statsrådets mål om jämställdhet uppnås är viktiga grunder vid utnämningen av ledamöter till en styrelse. Staten säkerställer att både könen är tillräckligt representerade i bolagens styrelser. När det gäller styrelseledamöter som valts enligt statens förslag strävar man efter mandatperioder på 5–7 år.

Styrelseledamöterna väljs med utgångspunkt i bolagets behov. Avdelningen för ägarstyrning ansvarar för den särskilda processen för att välja styrelseledamöter som ska utses av staten. Utomstående expertis kan vid behov anlitas under processen. Den ansvariga ministern har alltid den slutliga beslutanderätten.

Att utveckla och upprätthålla god förvaltningspraxis är ett allmänt mål för av förvaltningen av och beslutsfattandet i bolagen. I sin verksamhet förväntas bolagen iakttä lämpliga delar av kraven i den av Värdepappersmarknadsförbundet rf sammanställda koden för bolagsstyrning som ingår i Helsingfors Börs samt OECD:s corporate governance-rekommendationer.

Staten anser det viktigt att personalens representation och tillräckliga möjligheter att påverka i bolagets förvaltningsorgan har säkerställts på ett sätt som möjliggör ingående av lokala avtal. Vidare betraktas det som viktigt att de statsägda bolagen föregår med exempel när det gäller lokala avtal. I egenskap av ägare förutsätter staten öppen dialog mellan personalen och ledningen, efterlevnad av arbetsmarknadsavtalen samt kontinuerlig och initiativrik utveckling av personalpolitiken. Bolagen bör säkerställa att representanter för båda könen har lika bra möjligheter till karriärutveckling.

8. Ekonomiska mål som ska ställas för bolagens verksamhet

De kommersiellt drivna bolagen bör ha som mål att verksamheten ska grunda sig på lönsam tillväxt, eftersom detta ökar värdet för ägarna på lång sikt.

I de statliga bolag som har specialuppgifter har staten i egenskap av ägare samhällsreliga mål, men även i dessa bolag kan den ekonomiska verksamheten styras på affärsekonomiska grunder. Specialuppgiftens natur och kostnaderna som den orsakar tas i beaktande när mål sätts upp för bolag med specialuppgifter. För vissa bolag har speciallagar stiftats och dessa lagar har bestämmelser som även berör statens ägarpolitik och hanteringen av ägarstyrningen.

Både i kommersiellt drivna bolag och i bolag med specialuppgifter ansvarar den operativa ledningen och styrelsen för bolagets resultat. Den operativa ledningen och styrelsen fattar beslut om verksamheten inom ramen för aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Utdelningen från bolagen och bolagens utdelningspolitik är av central betydelse för staten. Staten värdesätter en förutseende utdelningspolitik som tar fasta på såväl företagets behov av finansiering som ägarens intresse. Utgångspunkten för utdelningspolitiken är en i branschen jämförbar balansstruktur, ett förhållandevis konstant utdelningsflöde och en jämförbar nettoskuldssättningsgrad.

Bolag som driver verksamhet i en kommersiell och konkurrensutsatt miljö ska göra det på samma villkor som sina konkurrenter för att det statliga ägarskapet inte ska resultera i en förvrängning av konkurrensen. I enlighet med detta konkurrensneutralitetsmål ska bolagen i fråga om verksamhetsprinciper, finansiell struktur och avkastningsmål vara jämförbara med andra bolag inom samma bransch.

9. Premiering

Premieringen av ledningen och personalen är ett verktyg med hjälp av vilket bolagets styrelse försöker uppnå bolagets mål och en långsiktig värdeökning. Det finanspolitiska ministerutskottet har genom ett separat ställningstagande dragit upp riktlinjer för premiering av statsägda bolags ledning. Det nya ställningstagandet finns med i detta ägarpolitiska principbeslut och presenteras i bilaga 2.

10. Samhällsansvar

Den största ägaren vill genom sina metoder främja en ansvarsfull företagsverksamhet eftersom detta stödjer skapandet av bolagens anseende och den långsiktiga tillväxten i ägarvärdet. Ställningstagandet om samhällsansvar finns med i detta ägarpolitiska principbeslut och presenteras i bilaga 3.

Bilagor

Bilaga 1: Klassificering av bolag och strategiska intressen

Bilaga 2: Premiering

Bilaga 3: Samhällsansvar

Bilaga 1

Statens innehavsandelar, riksdagsfullmakter och ministerium som ansvarar för ägarstyrningen

Solidium	Ägarstyrning	Statens nuvarande innehav	Nedre gräns för innehavet
Elisa Abp	SRK/Solidium	10,0 %	0 %
Kemira Oyj	SRK/Solidium	16,7 %	0 %
Metso Abp	SRK/Solidium	14,9 %	0 %
Outokumpu Oyj	SRK/Solidium	26,2%	0 %
Outotec Oyj	SRK/Solidium	14,9 %	0 %
Sampo Abp	SRK/Solidium	11,9 %	0 %
SSAB	SRK/Solidium	17,1%	0 %
Stora Enso Oyj	SRK/Solidium	12,3 %	0 %
Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj	SRK/Solidium	15,1 %	0 %
Telia Company Ab	SRK/Solidium	3,2 %	0 %
Tieto Abp	SRK/Solidium	10,0 %	0 %
Valmet Abp	SRK/Solidium	11,1 %	0 %
Sammanlagt (12)			

Utvecklingsbolag	Ägarstyrning	Statens nuvarande innehav	Nedre gräns för innehavet
Altia Abp	SRK/Utvecklingsbolag	100 %	0 %
Arctia Ab (50,1 % direkt av SRK)	SRK/Utvecklingsbolag	49,9 %	0 %
Ekokem Abp	SRK/Utvecklingsbolag	34,1 %	0 %
Kemijoki Oy	SRK/Utvecklingsbolag	50,1 %	0 %
Neste Abp (33,4 % direkt av SRK)	SRK/Utvecklingsbolag	16,7 %	0 %
Nordic Morning Abp	SRK/Utvecklingsbolag	100 %	0 %
Posti Group Abp (50,1 % direkt av SRK)	SRK/Utvecklingsbolag	49,9 %	0 %
Raskone Ab	SRK/Utvecklingsbolag	100 %	0 %
Vapo Oy (33,4 % direkt av SRK)	SRK/Utvecklingsbolag	16,7 %	0 %
Sammanlagt (9)			

Statsrådets kansli	Ägarstyrning	Statens nuvarande innehav	Nedre gräns för innehavet
Arctia Ab (49,9 % av utvecklingsbolaget)	SRK	50,1 %	50,1 %
Art and Design City Helsinki Oy Ab ¹⁾	SRK	35,2 %	0 %

Boreal Växtförädling Ab	SRK	60,8 %	50,1 %
Finavia Abp	SRK	100 %	100 %
Finnair Abp	SRK	55,8 %	50,1 %
Fortum Abp	SRK	50,8 %	50,1 %
Gasum Oy	SRK	100 %	50,1 %
Leijona Catering Oy	SRK	100 %	100 %
Meritaito Ab	SRK	100 %	100 %
Motiva Oy	SRK	100 %	100 %
Neste Abp (16,7 % av utvecklingsbolaget)	SRK	33,4 %	33,4 %
Posti Group Abp (49,9 % av utvecklingsbolaget)	SRK	50,1 %	50,1 %
Patria Abp	SRK	100 %	50,1 %
Finlands Färjetrafik Ab	SRK	100 %	100 %
Ab Myntverket i Finland	SRK	100 %	50,1 %
Finska Centralen för Utsädespotatis Ab	SRK	22,0 %	0 %
Suomen Viljava Oy	SRK	100 %	100 %
Tapio Oy	SRK	100 %	100 %
Vapo (16,7 % av utvecklingsbolaget)	SRK	33,4 %	33,4 %
VR-Group Ab	SRK	100 %	100 %
Sammanlagt (20)			

Bolag som sköter specialuppgifter

	Ägarstyrning	Statens nuvarande innehav	Nedre gräns för innehavet
A-Kruunu Oy	MM	100 %	100 %
Alko Ab	SHM	100 %	100 %
Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Ab ¹⁾	FM	100 %	0 %
CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy	UKM	100 %	100 %
Fingrid Oyj	FM	53,1 % ²⁾	50,1 %
Finnpilot Pilotage Ab	SRK	100 %	100 %
Finnvera Abp	ANM	100 %	100 %
Finpro Oy	ANM	100 %	100 %
Finrail Oy	KM	100 %	100 %
Gasonia Oy	SRK	100 %	100 %
Governia Oy	SRK	100 %	100 %
Hansel Ab	FM	100 %	100 %

HAUS Kehittämiskeskus Oy	FM	100 %	100 %
Hästinstitut Ab	UKM	25,0 %	0 %
Utvecklingsbolag	SRK	100 %	100 %
Kommunfinans Abp	MM	16,0 %	0 %
Penningspelbolag (ska grundas)	SRK	100 %	100 %
Solidium Oy	SRK	100 %	100 %
Suomen Erillisverkot Oy	SRK	100 %	100 %
Suomen Ilmailuopisto Oy	SRK	49,5 %	0 %
Finlands Industriinvestering Ab	ANM	100 %	100 %
Finlands Universitetsfastigheter Ab	FM	33,3 %	0 %
Teknologiska forskningscent- ralen VTT Ab	ANM	100 %	100 %
Fonden för industriellt samar- bete Ab (Finnfund)	UM	90,4 %	50,1 %
Terrafame Group Ab	ANM	100 %	0 %
Tietokarhu Oy	FM	20,0 % ³⁾	0 %
Veikkaus Ab	UKM	100 %	100 %
Yleisradio Oy	KM	100 %	100 %

Sammanlagt (28)

Alla sammanlagt (65)

¹⁾ Likvidisationstillstånd

²⁾ Statens andel av rösterna 70,9 %

³⁾ Statens andel av rösterna 80 %

KM = kommunikationsministeriet

UKM = undervisnings- och kulturministeriet

SHM = social -och hälsovårdsministeriet

ANM = arbets- och näringsministeriet

UM = utrikesministeriet

FM = finansministeriet

SRK = avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli

MM = miljöministeriet

Ministerium som ansvarar för det strategiska intresset

[Kommunikationsministeriet](#)

ARCTIA AB

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: produktion av isbrytnings-, offshore- och oljebekämpnings-tjänster

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa vintersjöfart för det finländska näringslivets transportbehov.”

FINNAIR ABP

Statens ägarandel: 55,8 %

Verksamhetsområde: flygbolag

”Vidareutveckla Finlands ställning som ett centrum för internationell flygtrafik.”

MERITAITO AB

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: upprätthållande och utvecklande av vattenvägar

Definition av det strategiska intresset (försvarsministeriet):

”Det strategiska intresset är att i alla förhållanden producera sjömätningstjänster med anknytning till Marinens förberedelser och beredskap .”

POSTI GROUP ABP

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: informationsförmedling (inkl. posttjänster) och logistik

”Producera posttjänster överallt i Finland.”

FINLANDS FÄRJETRAFIK AB

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: tjänster inom färje- och sjötrafik

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa färjetrafik som en del av det allmänna vägnätet.”

VR-GROUP AB

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: byggande och underhåll av järnvägstrafik och banor.

”Säkerställa en kontinuerlig och tillräcklig järnvägstrafik.”

Ministerium som ansvarar för det strategiska intresset

[Jord- och skogsbruksministeriet](#)

BOREAL VÄXTFÖRÄDLING AB

Statens ägarandel: 60,8 %

Verksamhetsområde: växtförädling

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa förädling av de växtproduktionssorter som lämpar sig för de nordliga klimatområdena och som krävs för att marknaden ska fungera, bevara ägandet av förädlingsmaterial. Tillgången på sorter är viktig även med

tanke på försörjningsberedskapen.”

FINSKA CENTRALEN FÖR UTSÄDESPOTATIS AB

Statens ägarandel: 22 %

Verksamhetsområde: rengöring och underhåll av utsädesmaterial för olika potatisorter, produktion av grundutsäde och certifierat utsäde, förpackning och marknadsföring, representation och förädling av potatissorter.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att främja växthälsan och upprätthålla försörjningsberedskapen genom att producera hälsosamt och till de finländska förhållandena anpassat material för utsädespotatis.”

SUOMEN VILJAVA OY

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: tjänster för lagring och behandling av säd och andra produkter.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att på ett konkurrensneutralt sätt säkerställa att marknaden för lagring och behandling av säd fungerar samt att inga störningar förekommer i matkedjans försörjningsberedskap och uppgifter inom EU:s interventionsverksamhet.”

TAPIO AB

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: produktion av tjänster inom branschen för bioekonomi och skogsbruk; (experttjänster inom bioekonomi och skogsbruk, förlagsverksamhet inom skogsbranschen och produktion av frön till skogsträd). Bolaget är en så kallad in-house-aktör. Det strategiska intresset anknyter till produktion av frön till skogsträd, en verksamhet som bedrivs av dotterbolaget Tapio Silva Ab som i sin helhet ägs av Tapio Ab.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att med tanke på skogsbruket säkerställa frömateriel för skogsträd som är av hög kvalitet och som lämpar sig för de finländska förhållandena med beaktande av försörjningsberedskapen på lång sikt.”

Ministerium som ansvarar för det strategiska intresset

[Försvarsministeriet](#)

LEIJONA CATERING OY

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: produktion av näringstjänster samt annan därmed sammanhängande affärsverksamhet.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att trygga försvarsmaktens verksamhet genom att i alla förhållanden producera de näringstjänster som behövs.”

PATRIA ABP

Statens ägarandel: 100,0 %

Verksamhetsområde: idkande av produktion som betjäna upprätthållandet av försvarsutrustningsindustrin och annan försvarsberedskap samt av därmed sammanhängande eller med tanke på verksamheten lämplig affärsverksamhet.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att trygga försvarsmaktens verksamhet genom att i alla

förhållanden producera den försvarsutrustning och de tjänster som behövs.”

Ministerium som ansvarar för det strategiska intresset

[Arbets- och näringsministeriet](#)

FINGRID OYJ

Statens ägarandel: 53,1 % (67,7 % om de aktier som VER skaffade 2014 inkluderas)

Verksamhetsområde: stamnätsverksamhet i enlighet med elmarknadslagen och därmed sammanhängande systemansvar.

Ministerium som ansvarar för ägarstyrningen: Finansministeriet

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att trygga en fungerande elöverföring och ett fungerande elsystem utan störningar i alla förhållanden.”

FORTUM ABP

Statens ägarandel: 50,8 % (börsnoterad)

Verksamhetsområde: produktion, anskaffning, överföring, distribution och försäljning av el, värme och gas.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa en tillräcklig elproduktion även i undantagsförhållanden.”

GASUM OY

Statens ägarandel: 100,0 %

Verksamhetsområde: anskaffning, transport, distribution och försäljning av naturgas samt verksamhet som eftersträvar att öka användningen av naturgas.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa att gasöverföringen och gassystemet fungerar i alla förhållanden.”

MOTIVA OY

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: produktion av konsultations-, informations- och utbildningstjänster i syfte att spara energi och främja användningen av förnybara energikällor samt nationell och internationell projektverksamhet.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa opartiska experttjänster i främjandet av energieffektivitet, förnybar energi och resurseffektivitet.”

NESTE ABP

Statens ägarandel: 50,1 % (börsnoterad)

Verksamhetsområde: produktion av olja och gas, olje-, energi- och kemiindustri och handel.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att trygga den nationella bränsleförsörjningen med beaktande av försörjningsberedskapsperspektiv.”

VAPO OY

Statens ägarandel: 50,1 %

Verksamhetsområde: torvindustri, produktion av och handel med energi, växtunderlag och förädlade torvprodukter.

Definition av det strategiska intresset:

”Det strategiska intresset är att säkerställa tillgången på inhemska bränslen för energiproduktion i alla förhållanden.”

Ministerium som ansvarar för det strategiska intresset

[Finansministeriet](#)

AB MYNTVERKET I FINLAND

Statens ägarandel: 100 %

Verksamhetsområde: metallindustri.

Det strategiska intresset har tagits bort.

Bilaga 2

Premiering

Väsentliga ändringar

- Bolagen beskriver sin premieringspolitik och motiverar den förverkligade resultatpremieringen på sina bolagsstämmor.
- Den variabla premieringens sammanlagda totalbelopp har en maximal gräns, inom vilken bolagets styrelse beslutar om kortfristig och långfristig premiering
- Ett börsbolags ledning och personal uppmuntras att köpa det egna bolagets aktier
- Avgångsvederlaget för bolagets ledning reduceras

Premieringen av ledningen och personalen är ett verktyg med hjälp av vilket bolagets styrelse försöker uppnå bolagets värdeökning. När bolagets ledning och anställda premieras för uppnående av mål som ökar bolagets värde på lång sikt, har de och ägaren gemensamma intressen. Välplanerad premiering grundar sig på för bolagets del väsentliga mätare och styr verksamheten i den önskade riktningen.

Statsägda bolag ska kunna anställa ledning och personal med konkurrenskraftiga villkor. Det statliga ägarskapet kan inte skapa olika rättigheter eller förmåner för bolag, och heller inte ställa extra krav eller begränsningar jämfört med privata företag. Staten förutsätter alltid som ägare att premieringen är skälig och rättvis.

Detta premieringsställningstagande beskriver de ramar som enligt den statliga ägaren definierar god premiering. Ställningstagandet gäller avtal som uppgjorts efter antagandet av det.

Detta ställningstagande har ingen inverkan på styrelsens lagstadgade förpliktelser och styrelsen ansvar gentemot andra aktieägare, placerare och bolagets avtalsparter. Ställningstagandets betydelse är olika i olika slags bolag:

I bolag som är helt statsägda ska man inte avvika från ställningstagandet utan ett godkännande av ägaren i förhand.

I noterade bolag med staten som majoritetsägare ska ställningstagandet iakttas om aktieägarnas gemensamma intressen inte förutsätter annat.

I noterade bolag med staten som majoritetsägare förutsätts att styrelsen beaktar ställningstagandet inom de ramar som aktiebolags- och värdepappersmarknadslagen samt den av Värdepappersmarknadsförningen rf uppgjorda nya koden för bolagssstyrning som ingår i Helsingfors Börs regler skapar.

I noterade statens intressebolag och i noterade intressebolag som ägs av Solidium Oy beskriver ställningstagandet en väsentlig ägares uppfattning om god och godtagbar premiering. Bolagens styrelser tar det som sådant i beaktande i sitt beslutsfattande.

Dotter- eller intressebolag till bolag med specialuppgifter kan uppfylla verksamhetsförutsättningarna för kommersiella bolag vilket kan beaktas i premieringen.

De som ansvarar för ägarstyrningen i bolag med specialuppgifter sörjer för att de bolag som omfattas av deras ägarstyrning iakttar denna premieringsanvisning.

Bolagets styrelses roll

Det är bolagets styrelse som fattar beslut om premieringen av ledning och personal. Staten som ägare fattar inga beslut som berör premiering. De egna aktiernas anskaffnings- och överföringsbefogenheter som förutsätts av noterade bolags aktiepremieringsystem godkänns på bolagsstämman.

Styrelsens ordförande och eventuellt ett premieringsutskott ansvarar alltid för beredningen av premieringsystemen. Utgångspunkten för beslutsfattandet är att endast de styrelsemedlemmar som är oberoende av bolaget kan delta i fattande av beslut som gäller premiering.

Bolagens styrelser ansvarar för att bolagen publicerar premieringsuppgifterna i enlighet med aktiebolags- och värdepappersmarknadslagen samt enligt koden för bolagsstyrning av Värdepappersmarknadsföreningen rf.

Den statliga ägaren förväntar sig att bolagens styrelser på bolagsstämmorna beskriver den bolagsspecifika premieringspolitiken och motiverar den förverkligade resultatpremiering av den verkställande direktören samt som en helhet den förverkligade resultatpremieringen av ledningsgruppen. Den statliga ägaren förutsätter att om ett bolag där staten är majoritetsägare har dotterbolag där bolaget i fråga är majoritetsägare, ska premieringen av ledningen i dessa bolag rapporteras på motsvarande sätt som på bolagsstämman för det bolag som direkt ägs av staten.

Bolagets styrelse kan inom ramen för detta ställningstagande uppgöra ett premieringsprogram i bolaget. Utöver fasta löner kan bolagen också använda sig av resultatpremiering av både ledning och personal och den kan formas av element som bäst uppfyller bolagets behov enligt styrelsens bästa uppfattning.

Den statliga ägaren anser att det är bra att bolagets styrelse beaktar de element som är väsentliga med tanke på företagets företagsansvar när den fastställer premieringskriterierna. När styrelsen fattar premieringsbeslut ska den också beakta beslutens konsekvenser för bolagets rykte.

Premiering av bolagets styrelse

Staten iakttar i premieringen av styrelsemedlemmar principerna för öppenhet, måttlighet och förenlighet med marknaden. Staten ska kunna utnämna kompetenta personer till styrelser för statsägda bolag. Vid beslutande av ersättningen som betalas för styrelsearbetet ska bolagets marknadsläge, styrelsearbetets internationalitet och kraven för ökande av ägandevärdet beaktas. Enligt statens åsikt ska ersättningen som betalas för styrelsearbetet inte vara en pensionsgrundad förvärvsinkomst.

Fast totallön

Den verkställande direktörens och ledningsgruppens fasta lön ska fastställas som en totallön i vilken alla förmåner som förorsakar kostnader för arbetsgivaren ingår. De redskap som relevant ingår i arbetet, så som datorer och dataförbindelser, är inte en del av premieringen och kostnaderna som förorsakas av dem ska inte ingå i totallönen.

Statens ståndpunkt som ägare är att tilläggs pension inte används som premiering. Om bolaget har andra ägare, beslutar bolagets styrelse om tilläggs pensionen. En tilläggs pensionsbetalning som överskrider den möjliga ArPL-nivån ska vara avgifts baserad. Pensionsförmånerna ska grunda sig på en fast månadslön.

Variabel premiering

Utöver en fast totallön ska målen som skapar grunden för resultatpremieringen vara krävande och premieringsmottagaren ska med sin egen insats kunna påverka att målet uppnås. Enligt staten ska man sträva efter att uppgöra aktiepremier systemet sådant att det inte skapar pensionsgrundad inkomst.

Staten uppmuntrar börsnoterade bolags ledningar både vid rekryteringstillfällen och annars att placera egen förmögenhet i det bolags aktier som de styr. Staten upplever att inom ett gott premieringssystem betalas en del av resultatpremieringen som bolagets aktier. Staten godkänner inte premieringssystem i vilka det ingår optioner eller andra instrument som förutsätter emitterande av nya aktier.

Det godtagbara maximala beloppet på lönedelen som varierar beror på bolagsgrupp. Variabel premiering ska också stöda det långsiktiga engagemanget.

Börsbolag och onoterade bolag som jämföras med dem

Enligt målen får det årliga sammanlagda totala beloppet för variabel premiering inte överskrida 50 procent av premiemottagarens fasta årslön. Om bolagets och premiemottagarens insats är exceptionellt bra, kan premiernas sammanlagda maximala belopp årligen uppgå till högst 120 procent av den fasta årslönen.

Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli konstaterar vid behov vilka onoterade bolag som är bolag som jämföras med börsbolag. Vid tidpunkten för uppgörande av denna anvisning är sådana bolag: Altia Abp, Ekokem Abp, Nordic Morning Abp, Patria Abp och Posti Group Abp.

Kommersiellt verksamma onoterade bolag

Enligt målen får det årliga sammanlagda totala beloppet för variabel premiering inte överskrida 40 procent av premiemottagarens fasta årslön. Om bolagets och premiemottagarens insats är exceptionellt bra, kan premiernas sammanlagda maximala belopp årligen uppgå till högst 80 procent av den fasta årslönen.

Bolag med specialuppgifter

Enligt målen får det årliga sammanlagda totala beloppet för variabel premiering inte överskrida 15 procent av premiemottagarens fasta årslön. Om bolagets och premiemottagarens insats är exceptionellt bra, kan premiernas sammanlagda maximala belopp årligen uppgå till högst 30 procent av den fasta årslönen.

Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli konstaterar vid behov vilka onoterade bolag som är bolag som jämföras med börsbolag. Vid tidpunkten för uppgörande av denna anvisning är sådana bolag: Alko Ab, Finavia Abp och spelbolaget som grundas.

Till alla tilläggspremier ska bifogas villkor med stöd av vilka de vid behov kan återkallas, skjutas upp eller jämkas med ett ensidigt beslut av styrelsen.

Tilläggspremier som inte grundar sig på resultat kan vara motiverade i exceptionella ändrings- och krissituationer om bolagets intressen förutsätter det. Sådana premier får inte leda till att det maximala beloppet för resultatpremier överskrider. Det är bolagets styrelse som fattar besluten om sådana premieringar som en del av den totala premieringen av ledning och personal enligt bolagets intressen.

Premieringen ska vara rättvis så att utöver ledningen ska även personalen premieras för bolagets framgång antingen via personalfonder eller på annat sätt.

Premieringen i statsägda bolags dotter- och intressebolag genomförs enligt principerna i detta ställningstagande, ändå med beaktande av bolagsspecifika behov så som exempelvis kommersialism eller specialuppgifter.

Verkställande direktörens avgångsvederlag reduceras

Pensionsåldern som fastställs i direktörsavtalet ska motsvara lagen om pension för arbetstagare.

I direktörsavtalet ska villkoren som berör uppsägande eller upphävande av avtalet vara skäliga. Staten anser att det är bra om avgångsvederlaget aldrig överskrider den fasta ersättningen för konkurrensbegränsningen man eventuellt avtalar om.

Enligt statens synpunkt skulle inte i nya avtal vid börsbolag och onoterade bolag som kan jämföras med börsbolag den sammanlagda lönen under uppsägningstiden och avgångsvederlaget få överskrida tolv månaders fast lön. I andra bolag än börsbolag får ersättningen inte överskrida sex månaders fast lön.

Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli konstaterar vid behov vilka onoterade bolag som är bolag som jämföras med börsbolag. Vid tidpunkten för uppgörande av denna anvisning är sådana bolag: Altia Abp, Ekokem Abp, Nordic Morning Abp, Patria Abp och Posti Group Abp.

Bilaga 3

Samhällsansvar som grundvärde för varje statsägt bolag

Väsentliga ändringar

- Nytt separat ställningstagande om samhällsansvaret
- Bolagen rapporterar på bolagsstämmorna om uppnådda omfattande samhällsansvarsmål
- Bolagen rapporterar om sitt skattefotspår per land, aggressiv skatteplanering godkänns inte

Värden skapar jordmånen som alla företags beslutsfattande grundar sig på. Statsbolagen ska visa exempel i kvalitetsstyrning och samhällsansvar som en del av de värden som fastställts för företagen. Bärande av samhällsansvaret startar från principen att företaget som en del av samhället klarar sig bättre, ju bättre det omgivande samhället mår.

I en global ekonomi är det viktigt att de statsägda bolagen bygger sin konkurrenskraft långsiktigt. En stor del av utökande av långsiktig konkurrenskraft är också bärande av samhällsansvaret. Som god företagsmedborgare försäkras företaget för sin del samhällets utveckling och reform på lång sikt.

Företaget ska i sitt beslutsfattande, utöver de ekonomiska aspekterna, även beakta verksamhetens sociala och miljömässiga konsekvenser. Personalens representation i bolagets förvaltningsorgan måste säkras på ett sätt som möjliggör lokalt avtalande.

Iakttagande av verksamhetsprinciperna som grundar sig på hållbar utveckling övervakas och vid behov vidtas ersättande åtgärder. Företagens ska kunna fungera som goda företagsmedborgare i all sin verksamhet.

Förutsättningar för företag

Den statliga ägaren förväntar sig av företagen att företagsansvaret integreras starkt i affärsverksamheten samt att styrningen av företagsansvaret är målinriktat, vilket grundar sig på identifierande av aspekter som är väsentliga för företaget. Det är bolagets styrelse som ansvarar för ordnande av styrningen av företagsansvaret samt för integrerandet av det i affärsverksamheten .

Företag som staten äger helt eller är majoritetsägare i rapporterar på sina bolagsstämmor om uppnående av de omfattande företagsansvarsmål som de uppställt, om de vidtagna åtgärderna för att uppnå målen samt om målen för följande år. Likaså förutsätter den statliga ägaren att bolagen rapporterar om företagsansvaret i sina årsberättelser. Önskvärt är att rapporteringen allt mer skulle bli en del av den övriga rapporteringen inom affärsverksamheten.

Som en del av företagsansvarsrapporteringen förutsätter den statliga ägaren att företagen rapporterar om sitt skattefotspår i varje land. Grundprincipen är att skatterna betalas till den stat de enligt affärsverksamheten ska betalas till. Aggressiv skatteplanering godkänns inte. Med aggressiv skatteplanering avses användande av konstru-

erade verksamheter eller strukturer som strävar efter helt skattefria situationer eller förvrängning av överföringspriset så att inkomsten riktar sig till länder med låg beskattning mot de gällande bestämmelserna för överföringspris.

Avdelningen för ägarstyrning har den 1 oktober 2014 tillställt de bolag där staten är majoritetsägare anvisningar för skatterapportering i varje land. Under ledning av avdelningen för ägarstyrning uppgörs med beaktande av Europeiska kommissionens förutsättningar enhetliga anvisningar för skatterapportering som berör alla statsägda bolag.

Företagen ska enligt FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter ansvarsfullt och transparent beakta de mänskliga rättigheterna i sin egen verksamhet och i sina underleveranskedjor. Det ska finnas ett pålitligt sätt för de olika intressenterna att framföra eventuella kränkningar av de mänskliga rättigheterna till företagsledningen.

Som en del av identifierande av de väsentliga aspekterna ska företag känna igen affärsverksamhetens företagsansvarsrisker både i den egna verksamheten och i värdekedjan och bifoga företagsansvarsriskerna till en del av riskhanteringssystemet.

I bästa fall skapar ansvarsfull företagsverksamhet nya affärsverksamhetsmöjligheter som företagen ska utnyttja.

God praxis

Den statliga ägaren anser att det är bra att företagen i sin verksamhet utnyttjar internationellt kända anvisningar och principer för företagsansvar. Sådana är bland annat OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact-initiativ, ISO 26000-standarden om socialt ansvarstagande och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

För genomförande av FN:s verksamhetsprogram för hållbar utveckling (Agenda 2030) bereder Finlands regering en nationell verksamhetsplan för hållbar utveckling. Ett sätt att förverkliga verksamhetsplanen är det samhällliga åtagandet för hållbar utveckling. Det är Finlands nationella riktlinje för hållbar utveckling och samtidigt ett verktyg att inkludera i verksamheten. Staten anser att det är bra att bolagen utnyttjar det samhällliga åtagandet och uppgör ett eget åtgärdsåtagande inom ramarna för affärsverksamhetsbehoven och -förutsättningarna (ym.fi/sitoumus2050, vnk.fi/kestavakehitys, kestavakehitys.fi).

Verksamhetsplanen för hållbar utveckling består av åtta valbara förbindelser: jämlika möjligheter till välfärd, ett samhälle med delaktiga medborgare, hållbart arbete, hållbara samhällen och lokala gemenskaper, ett kolneutralt samhälle, en resurssmart ekonomi, levnadssätt som respekterar naturens bärkraft och naturhänsyn i beslutsfattandet.